

BANKI SPÓŁDZIELCZE I ZRZESZAJĄCE w 2014 r.

Departament Bankowości Spółdzielczej i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo - Kredytowych
Warszawa, maj 2015

W 2014r. wyniki finansowe banków spółdzielczych zwiększyły się w porównaniu z 2013 r. o 4,0%. Niemniej pozostały one na poziomie 80% wyników z 2012 r.

Na wzrost wyniku netto w bankach spółdzielczych wpłynęły następujące czynniki:

- a. dużo silniejszy spadek kosztów odsetkowych (o 19,9%) niż przychodów odsetkowych (o 3,5), spowodowało to przyrost wyniku odsetkowego o 6,8%;
- b. wzrost wyniku pozaodsetkowego, który zwiększył się o 5,9%.

Skutkiem tych zmian był wzrost wyniku działalności bankowej o 5,9%;

Koszty operacyjne zwiększyły się o 2,3% (czyli mniej niż wynik działalności bankowej), w tym koszty pracy o 1,8%;

W konsekwencji, pomimo wzrostu salda rezerw celowych o 30,6%, wynik finansowy brutto wzrósł o 5,9% zaś wynik finansowy netto o 4,0%.

Podstawową przyczyną wzrostu wyniku odsetkowego był spadek kosztów odsetkowych od sektora niefinansowego. Wyniki odsetkowe od sektora finansowego oraz od instytucji rządowych i samorządowych były ujemne.

Przychody z tytułu instrumentów dłużnych Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego były w 2014 r. dużo wyższe niż w 2013 r. (o 87,8 mln zł, czyli o 139,5%).

Niniejsza informacja w wielu miejscach wykracza poza okres lat 2013 – 2014, co pozostaje w związku z ujawnieniem się w roku 2010, w dużej skali, zjawiska, które mocno zaważyło na sytuacji banków spółdzielczych w latach następnych, a mianowicie wysokie oprocentowanie depozytów banków zrzeszonych w bankach zrzeszających, które w znacznej mierze przyczyniło się do szybkiego przyrostu depozytów w bankach zrzeszających oraz depozytów sektora niefinansowego w bankach spółdzielczych.

W okresie od końca 2010 r. depozyty sektora niefinansowego w bankach spółdzielczych rosły znacznie szybciej niż kredyty dla tego sektora. W końcu 2010 r. relacja kredytów dla sektora niefinansowego do depozytów tego sektora wynosiła 73,3%, w grudniu 2014 r. było to 69,9%.

W tym samym okresie zaobserwowano – w należnościach od sektora niefinansowego – szybki wzrost udziału należności od przedsiębiorstw i spadek od osób prywatnych i rolników indywidualnych, zwłaszcza w grupie największych banków, tj. banków o sumie bilansowej większej niż 0,5 mld zł.

Zmiana struktury należności była skorelowana ze spadkiem jakości należności od sektora niefinansowego, która pogorszyła się w stosunku do grudnia 2010 r.: udział należności zagrożonych zwiększył się z 5,8% do 7,0%, na co silny wpływ miała niższa jakość należności od przedsiębiorstw i przedsiębiorców indywidualnych niż od pozostałych podmiotów.

Należy podkreślić, że przeciwnie do udziału należności zagrożonych, poziom wyrezerwowania należności zagrożonych od sektora niefinansowego maleje: w grudniu 2010 r. wynosił 32,3%, zaś w grudniu 2014 r. było to 27,2%.

W II i III kwartale 2014 r. zahamowany został przyrost depozytów w bankach spółdzielczych. Dynamika depozytów ogółem wyniosła 100,5% w stosunku do I kwartału, podobnie jak depozytów sektora niefinansowego (100,4%). Depozyty osób prywatnych w dalszym ciągu rosły, niemniej ich dynamika zmniejszała się na przestrzeni II i III kwartału. Przyczynił się do tego niewielki spadek ich oprocentowania, zwłaszcza w przypadku depozytów terminowych.

Przeciętny współczynnik wypłacalności wzrósł z 13,2% w grudniu 2010 r. do 15,8% w grudniu 2014 r. Było to wynikiem stosunkowo szybkiego (o 48,6%) przyrostu funduszy własnych w stosunku do grudnia 2010 r.

Obydwa banki zrzeszające drugi rok z rzędu tworzyły wysokie rezerwy celowe, co w jednym z nich spowodowało wystąpienie straty.

Banki zrzeszające będąc pod presją konieczności wypłaty wysokiego oprocentowania bankom zrzeszonym za złożone depozyty – zwłaszcza w okresie do 2012 r. – oraz wypłaty dywidendy angażowały się w ekspozycje o wysokim stopniu ryzyka a następnie nie klasyfikowały odpowiednio należności i – co za tym idzie nie tworzyły – zwłaszcza BPS SA – odpowiednich rezerw na należności – przede wszystkim od sektora niefinansowego.

Począwszy od I kwartału 2013 r. nastąpiło zmniejszenie depozytów banków zrzeszonych w bankach zrzeszających do 28,2 mld zł w grudniu 2014 r. z 32,4 mld zł, czyli o prawie 13% z powodu spadku ich oprocentowania. Spowodowało to zmniejszenie kosztów odsetkowych od operacji z bankami, oraz zmniejszenie wolumenu instrumentów dłużnych.

Nowe elementy integrujące zrzeszenia

Minimum depozytowe

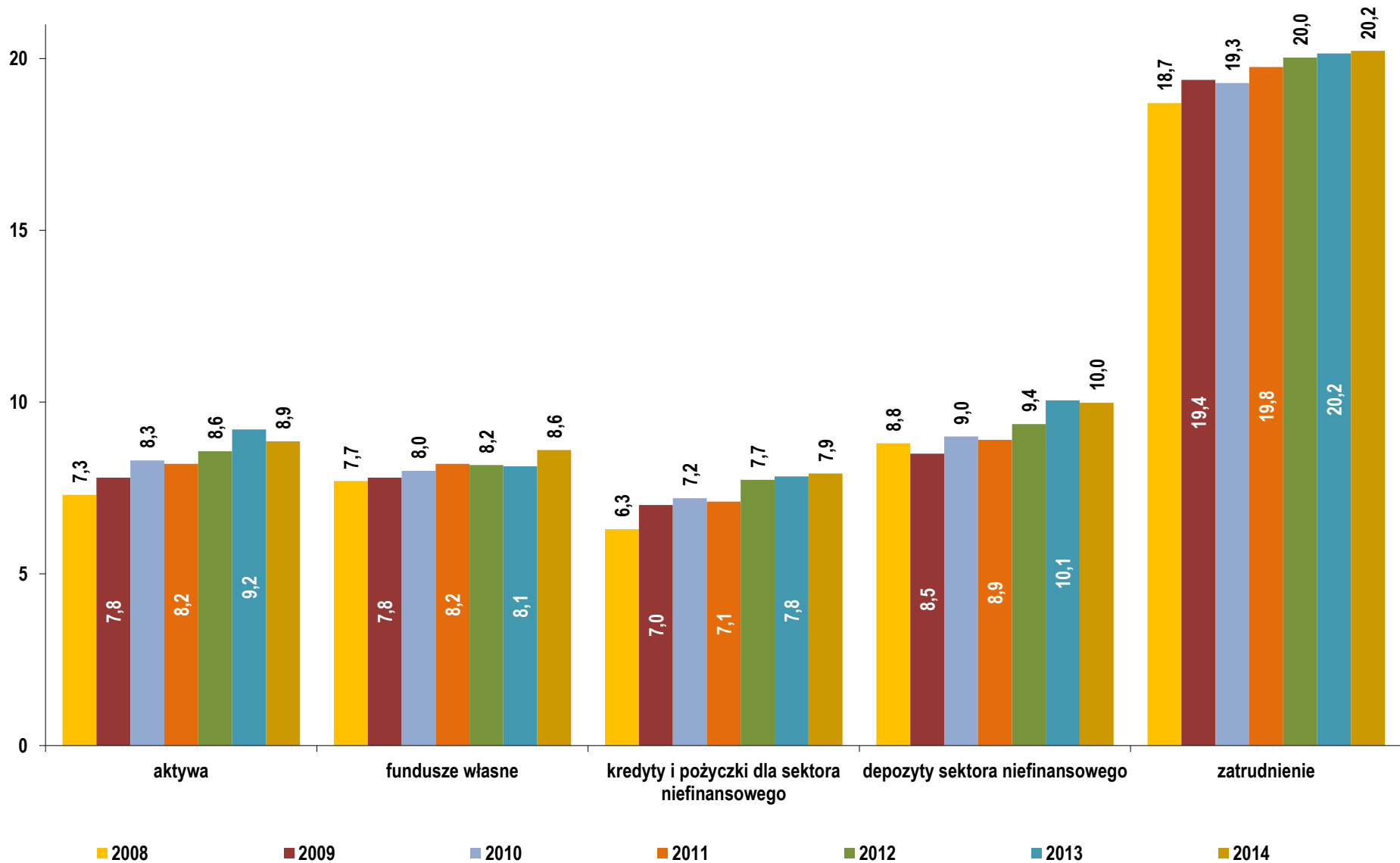
Obydwa zrzeszenia wprowadziły w 2015 r. mechanizm tzw. minimum depozytowego mającego na celu stabilizację płynności banków zrzeszających i przygotowanie do wprowadzenia norm LCR.

W zrzeszeniu SGB-Banku SA minimum depozytowe wynosi ok. 5% stanu depozytów sektora niefinansowego i budżetowego, zaś w zrzeszeniu BPS SA minimum wynosi 10%.

Minimum zaangażowania kapitałowego banku zrzeszonego w banku zrzeszającym

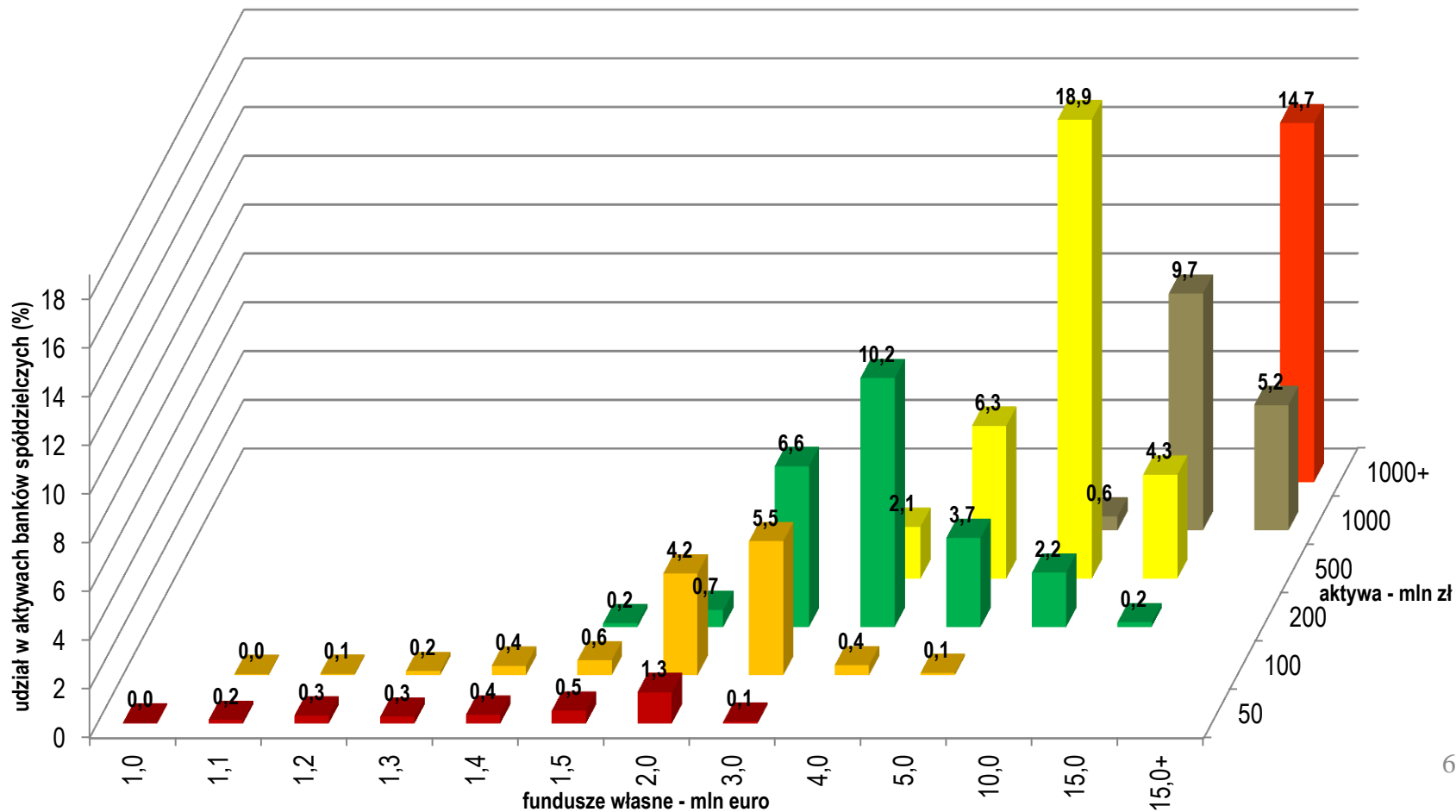
W 2014 r. wprowadzono tzw. minimum zaangażowania kapitałowego banku zrzeszonego w banku zrzeszającym.

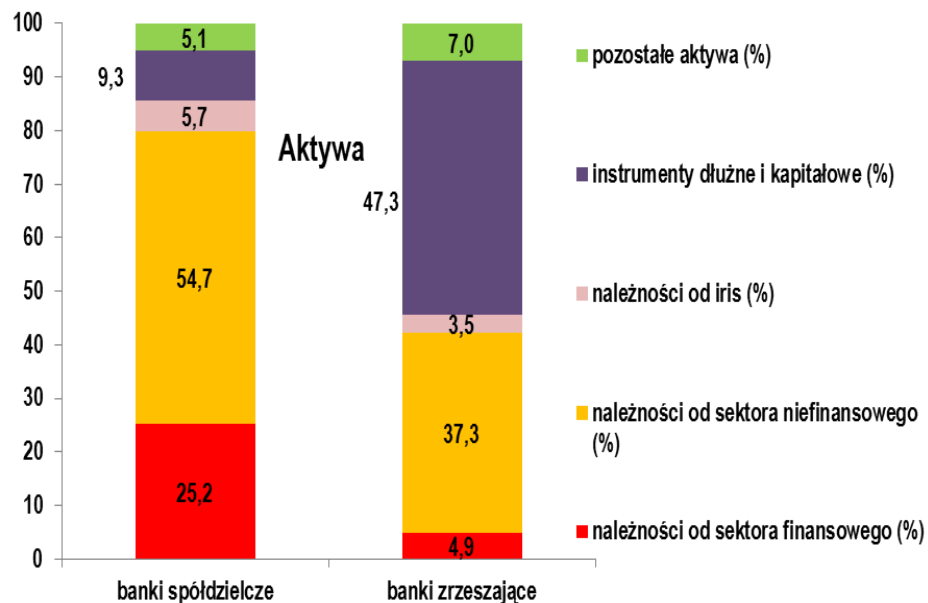
W Zrzeszeniu BPS minimalny poziom zaangażowania kapitałowego banku zrzeszonego ustalono na poziomie 7% funduszy podstawowych (Tier1) banku spółdzielczego w fundusze podstawowe (Tier1) banku zrzeszającego, w Zrzeszeniu SGB na poziomie 8% funduszy własnych ogółem banku spółdzielczego w fundusze własne ogółem banku zrzeszającego (docelowo 9% na koniec 2015r.).

Liczba banków wg funduszy własnych i aktywów oraz udział poszczególnych grup w aktywach (%) – 2014.12.31

	fw<1,0	1,0≤fw<1,1	1,1≤fw<1,2	1,2≤fw<1,3	1,3≤fw<1,4	1,4≤fw<1,5	1,5≤fw<2,0	2,0≤fw<3,0	3,0≤fw<4,0	4,0≤fw<5,0	5,0≤fw<10,0	10,0≤fw<15,0	fw≥15,0	razem	
a ≥ 1000														8	8
500 ≤ a < 1000												1	16	7	24
200 ≤ a < 500									10	28	66	11		115	
100 ≤ a < 200						1	7	55	72	22	13	1		171	
50 ≤ a < 100		1	1	3	6	10	62	73	6	1				163	
a < 50	2	6	10	9	10	13	32	2						84	
Razem	2	7	11	12	16	24	101	130	88	51	80	28	15	565	

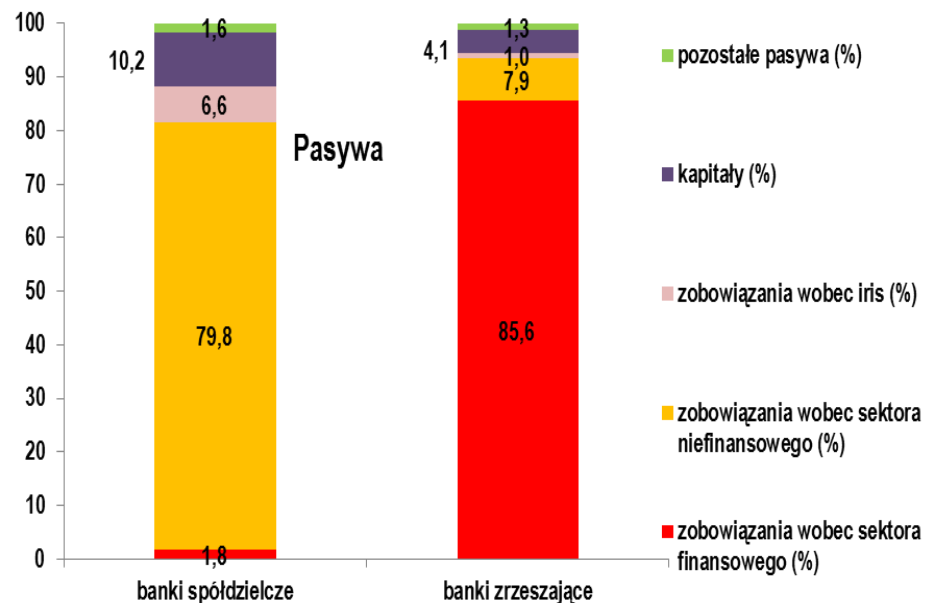
Banki spółdzielcze

Przyrost sumy bilansowej o 8,5% (do 104,8 mld zł) w stosunku do grudnia 2013 r.

Kwota przyrostu: 8,2 mld zł, w tym 7,3 mld zł to zobowiązania wobec sektora niefinansowego (w tym osoby prywatne 5,6 mld zł)

Przyrost został ulokowany następująco: 5,3 mld zł w należnościach od sektora niefinansowego, 3,8 mld zł w instrumentach dłużnych (w tym 2,0 mld zł bony NBP oraz 1,4 mld zł obligacje skarbowe), 0,8 mld zł w należnościach od instytucji rządowych i samorządowych. Należności od sektora finansowego zmniejszyły się o 2,0 mld zł.

Zmniejszyły się należności od banków zrzeszających o 2,0 mld zł.

Banki zrzeszające

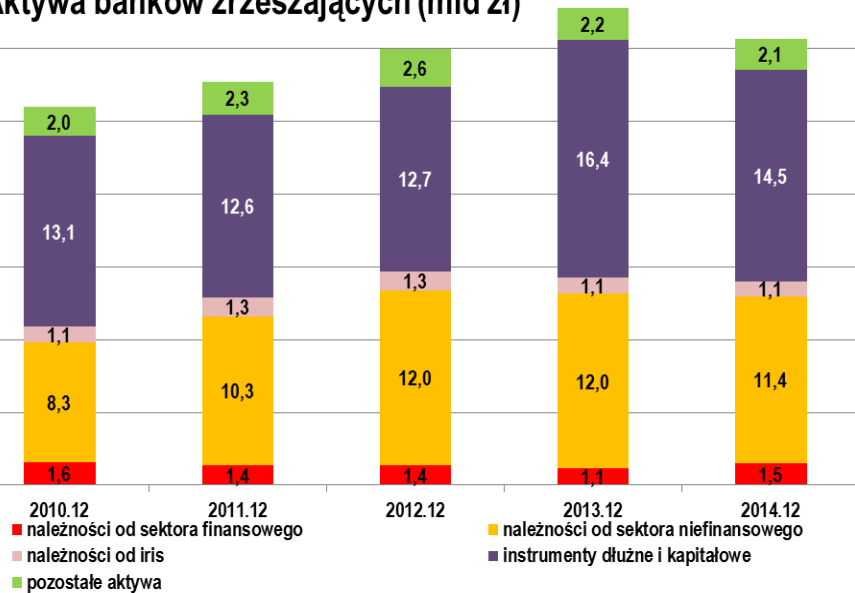
Zmniejszenie sumy bilansowej o 6,4%, (do 30,8 mld zł) w stosunku do grudnia 2013r.

Kwota zmniejszenia: 2,1 mld zł, w tym zobowiązania wobec sektora finansowego 2,0 mld zł

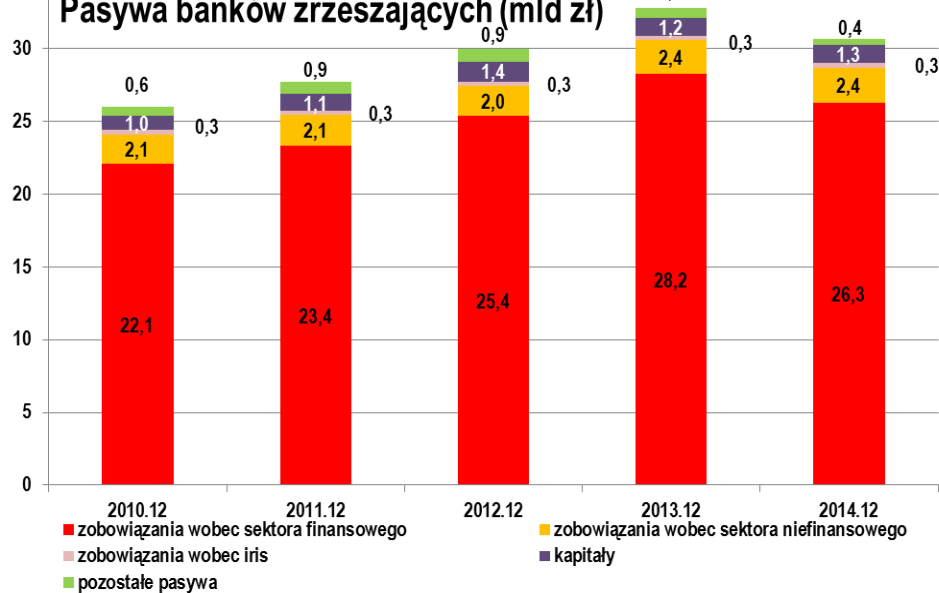
Spośród głównych pozycji aktywów wzrost wykazały jedynie należności od sektora finansowego o 0,4 mld zł, natomiast instrumenty dłużne i kapitałowe zmniejszyły się o 1,9 mld zł, a należności od sektora niefinansowego o 0,6 mld zł.

Udział zobowiązań wobec sektora finansowego (głównie banków spółdzielczych) zmniejszył się nieznacznie do 85,6% pasywów (z 86,1% w grudniu 2013 r.)

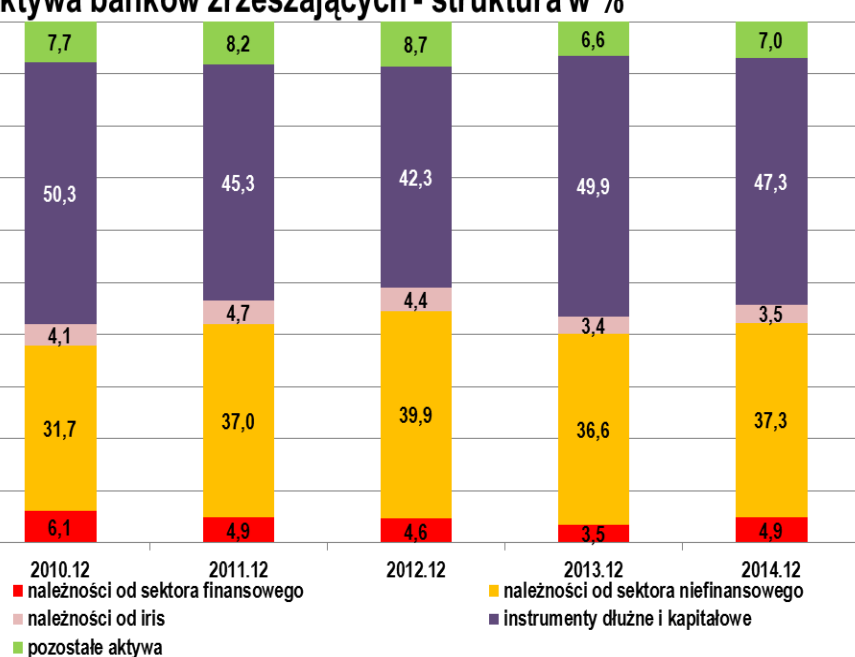
Aktywa banków zreszających (mld zł)

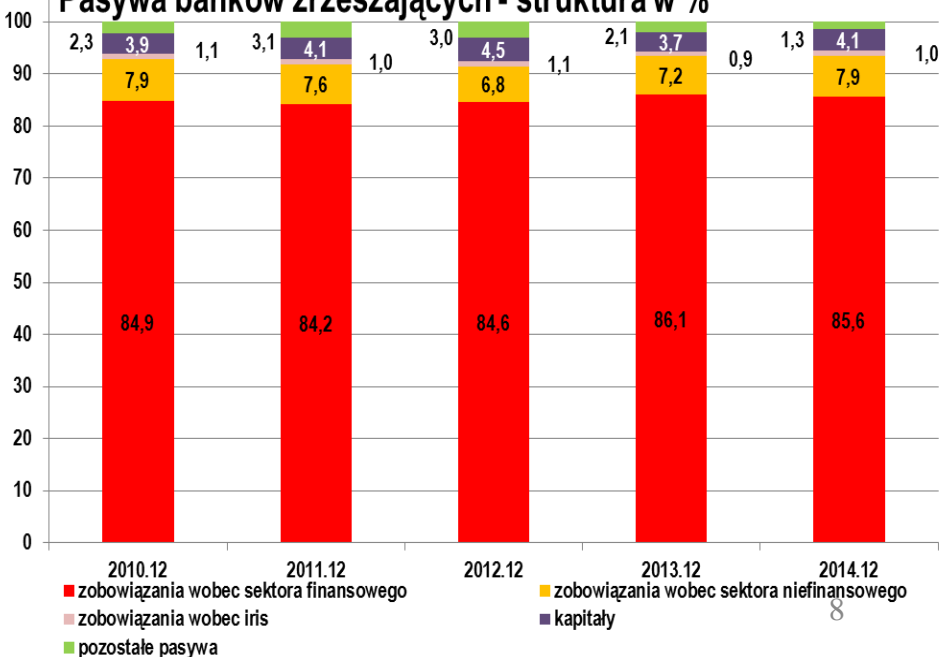
Pasywa banków zreszających (mld zł)

Aktywa banków zreszających - struktura w %

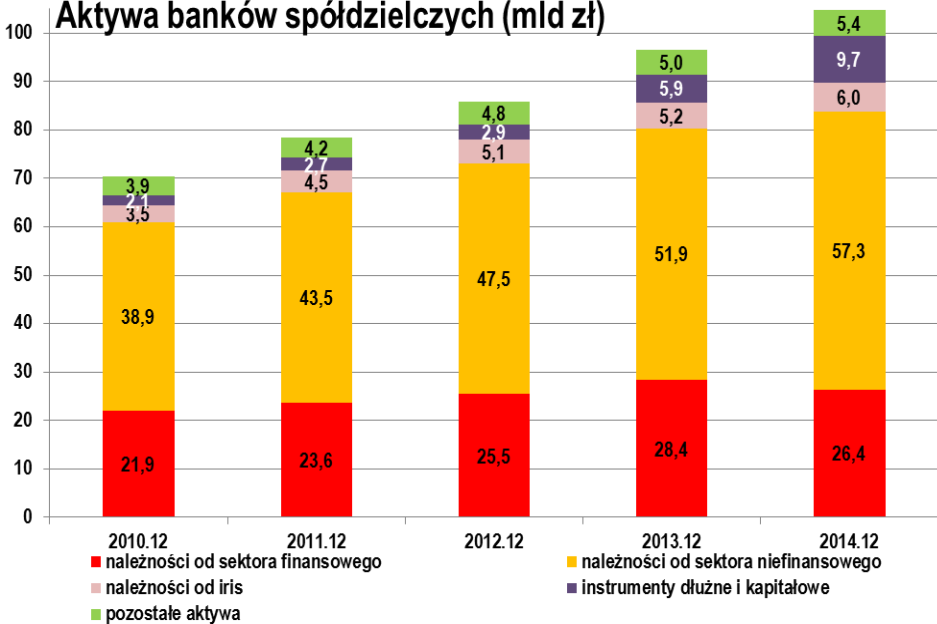

Pasywa banków zreszających - struktura w %

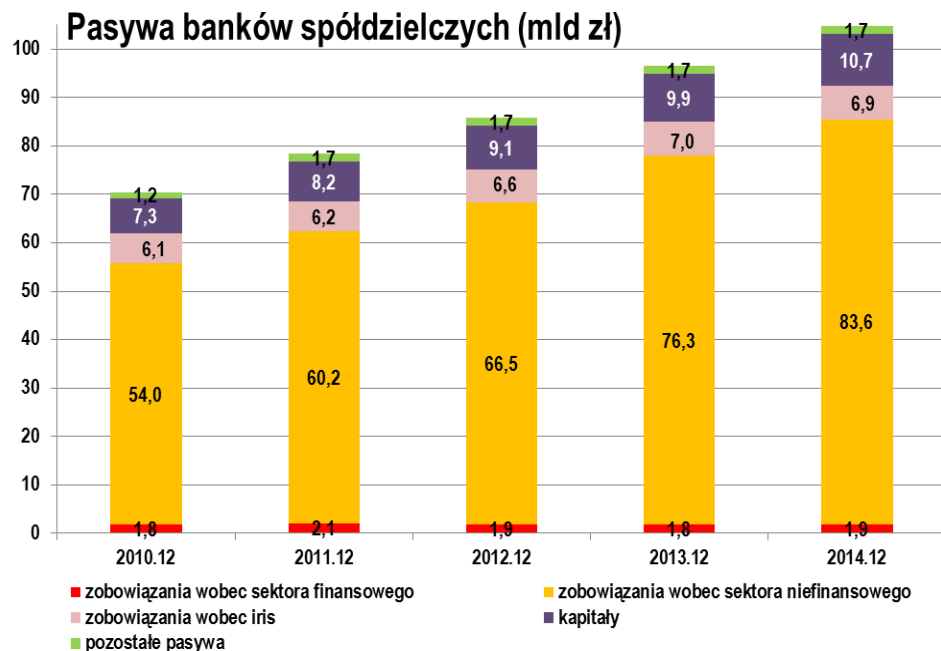

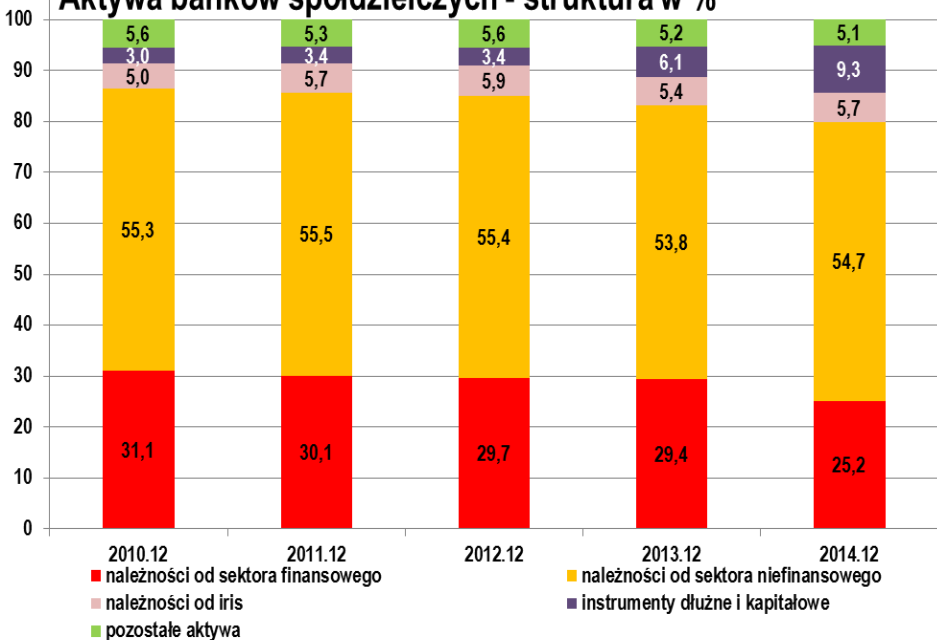
Aktywa banków spółdzielczych (mld zł)

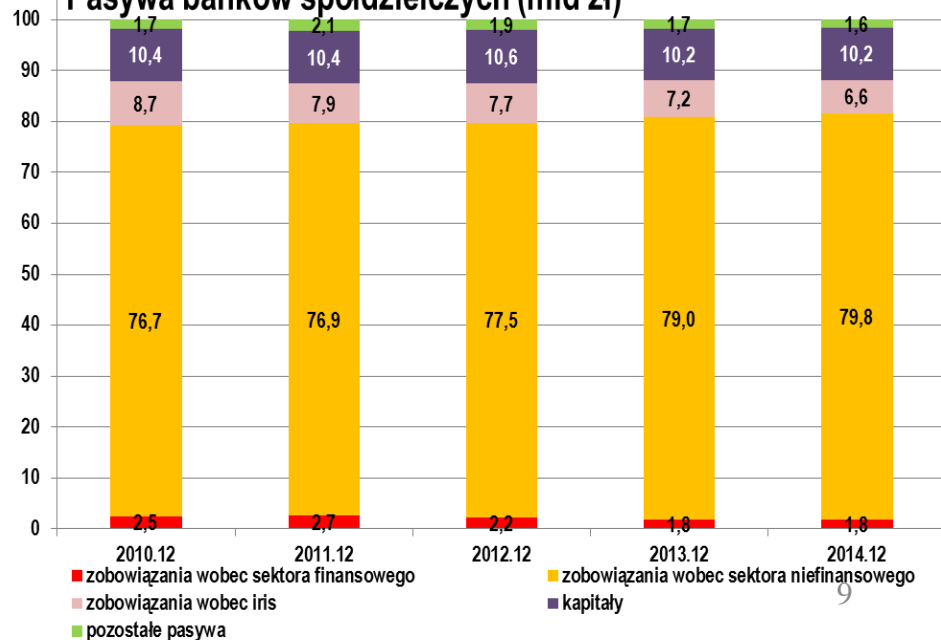
Pasywa banków spółdzielczych (mld zł)

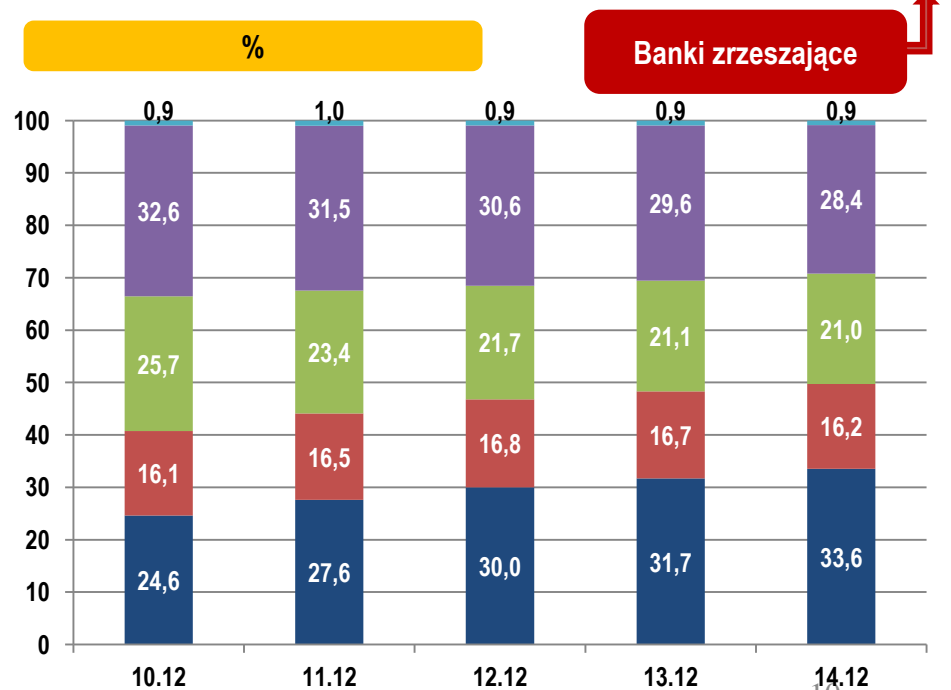
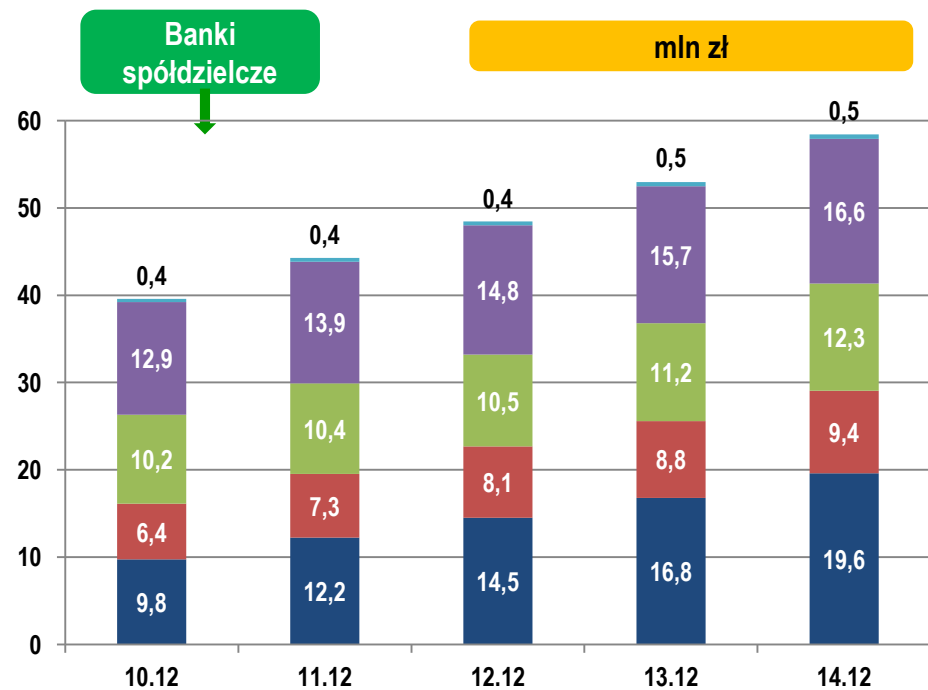
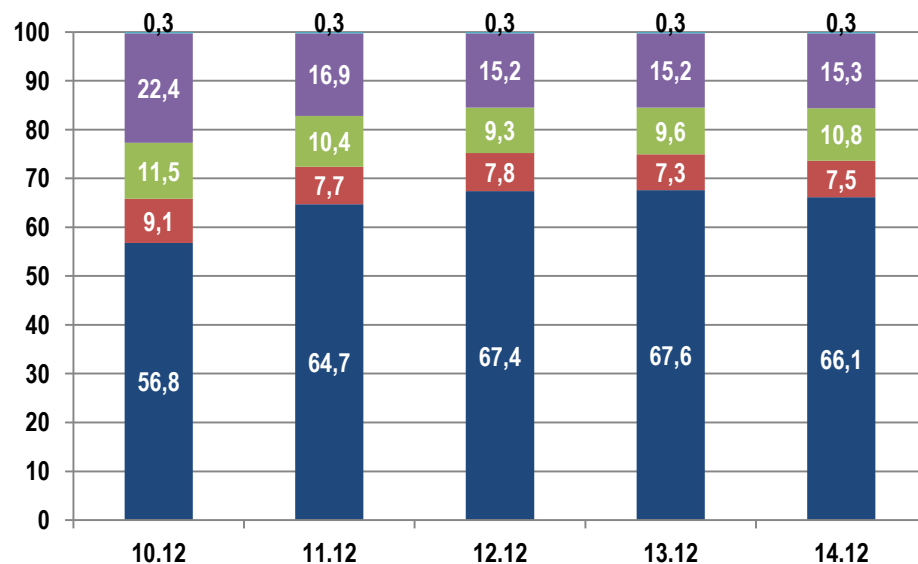
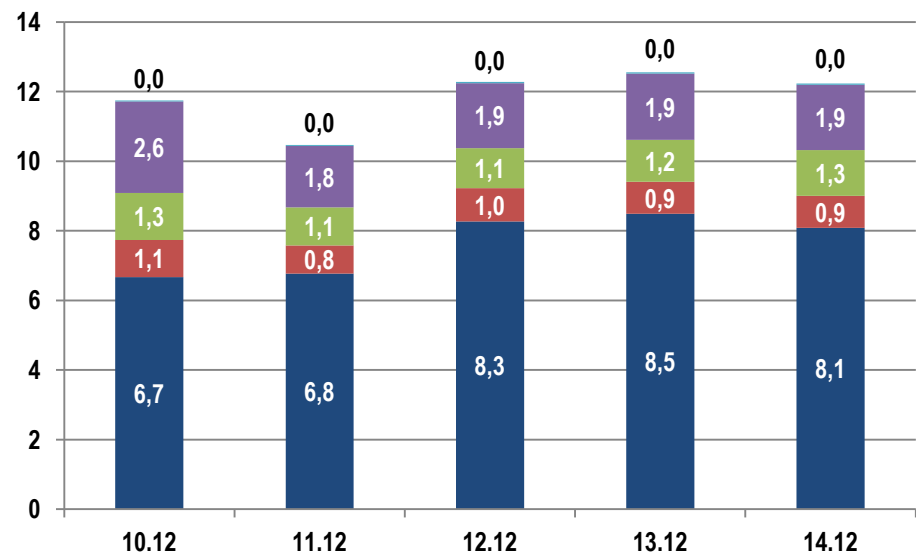
Aktywa banków spółdzielczych - struktura w %

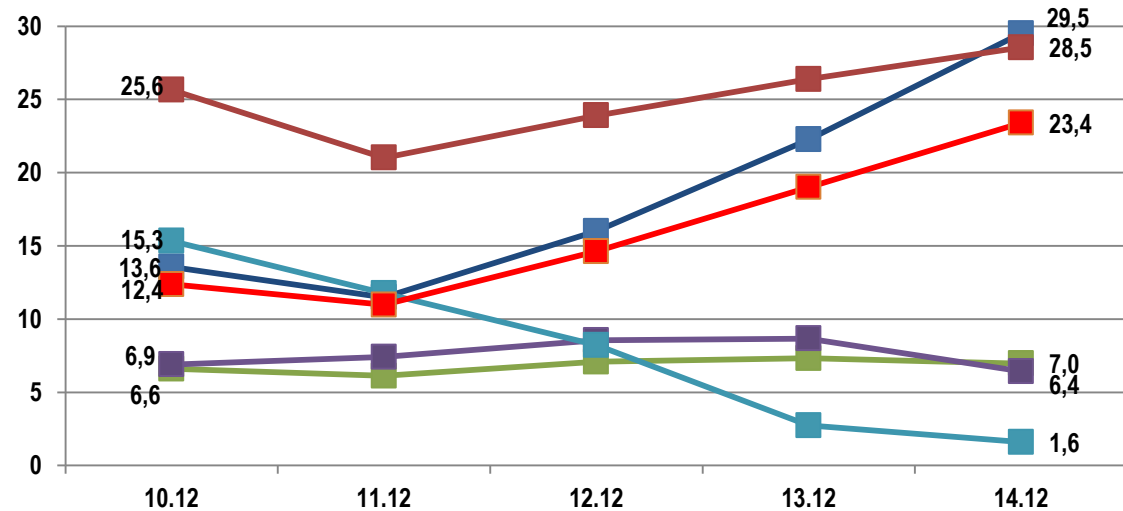
Pasywa banków spółdzielczych (mld zł)

Zmiany (mln zł) i struktura (%) należności brutto od sektora niefinansowego

Jakość należności od sektora niefinansowego (%)

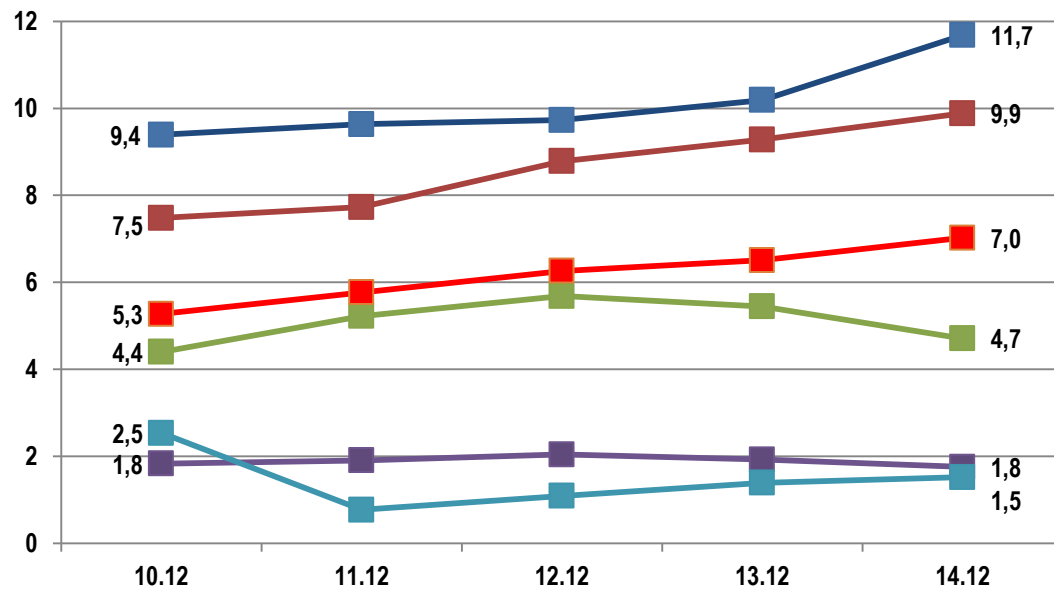
Banki zrzeszające

Przedsiębiorstwa
Rolnicy

Przedsiębiorcy ind.
Instytucje niekom.

Osoby prywatne
Ogółem

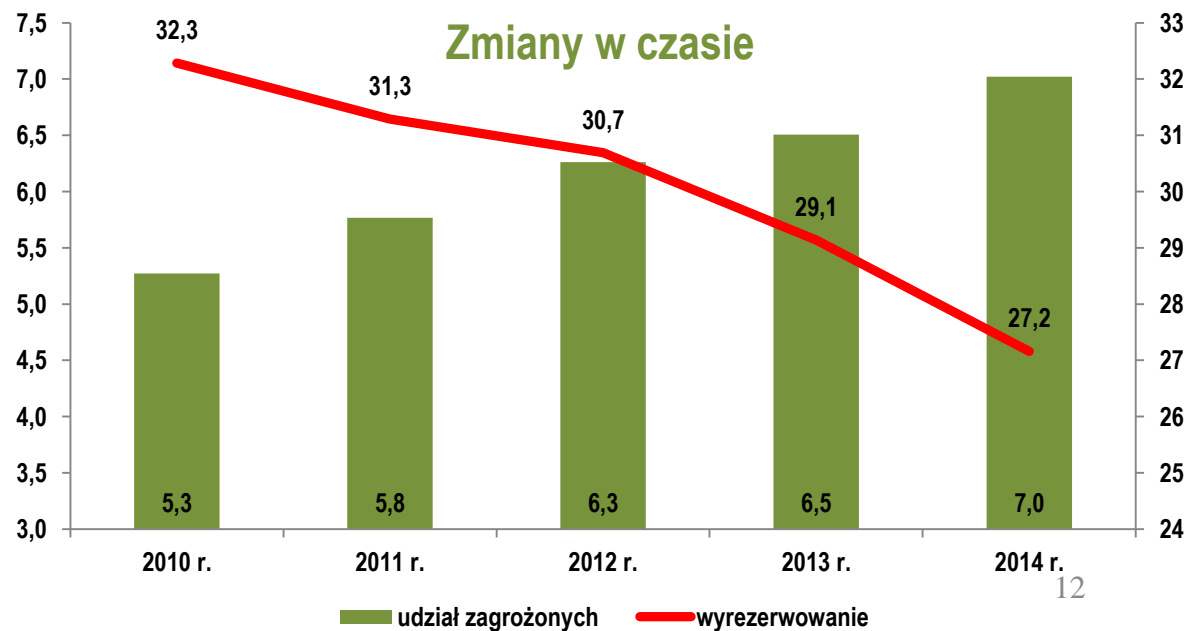
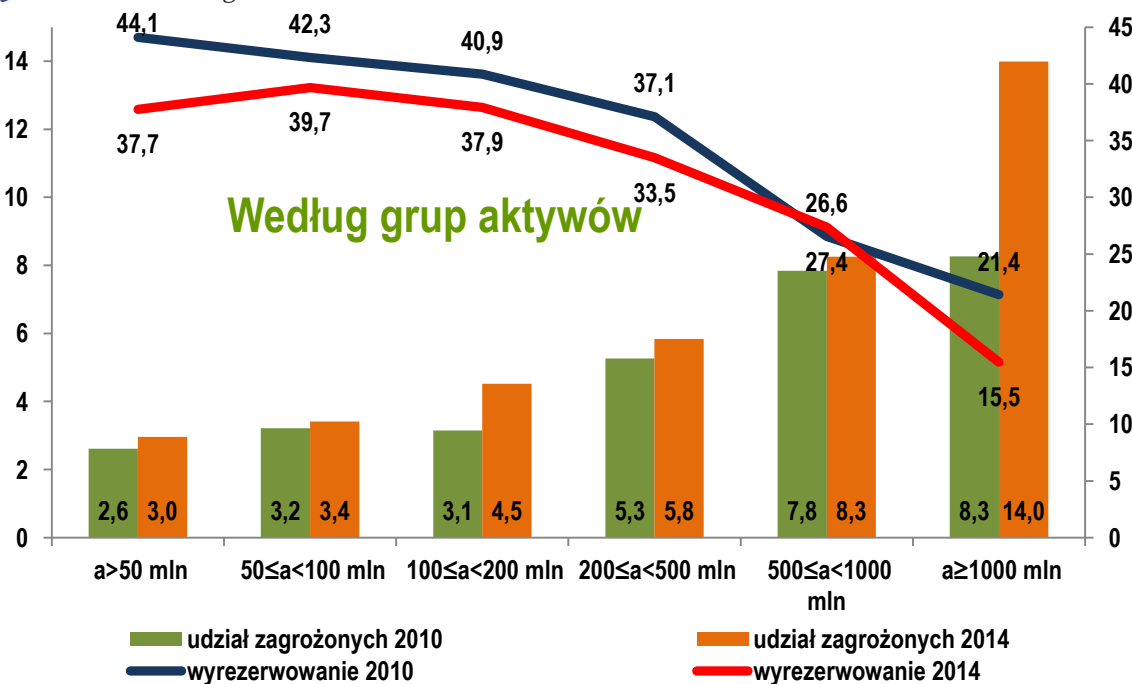
Banki spółdzielcze

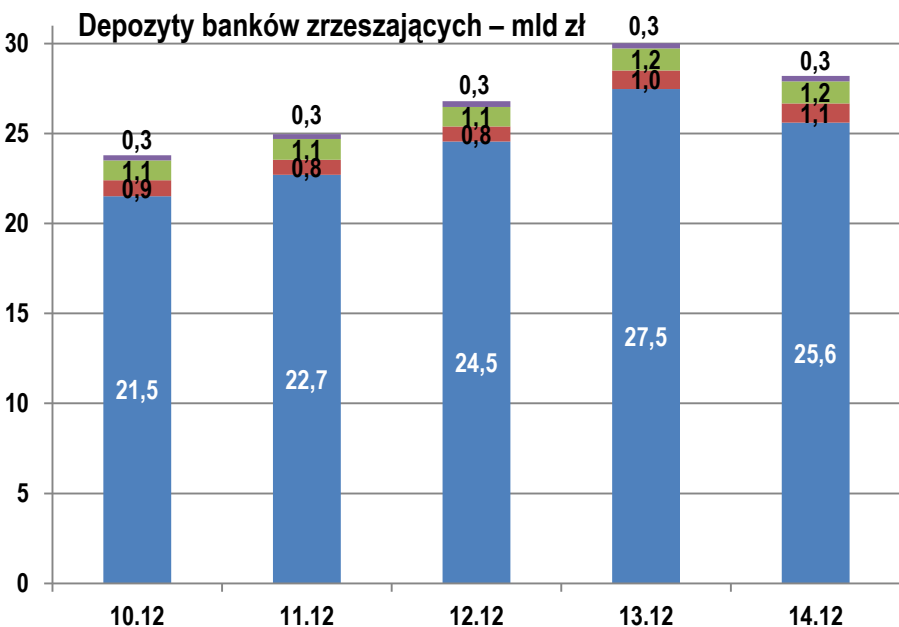
Przedsiębiorstwa
Rolnicy

Przedsiębiorcy ind.
Instytucje niekom.

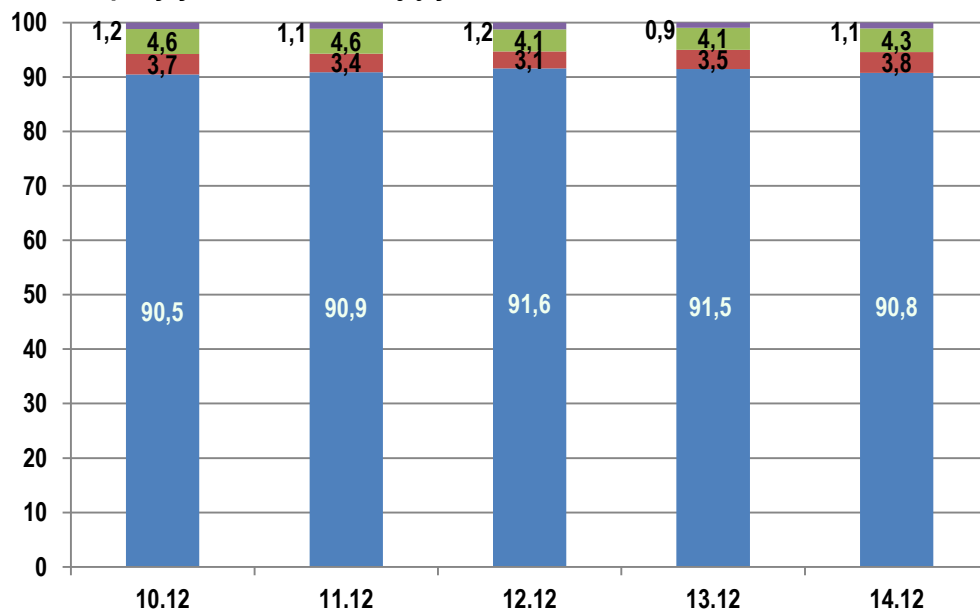
Osoby prywatne
Ogółem

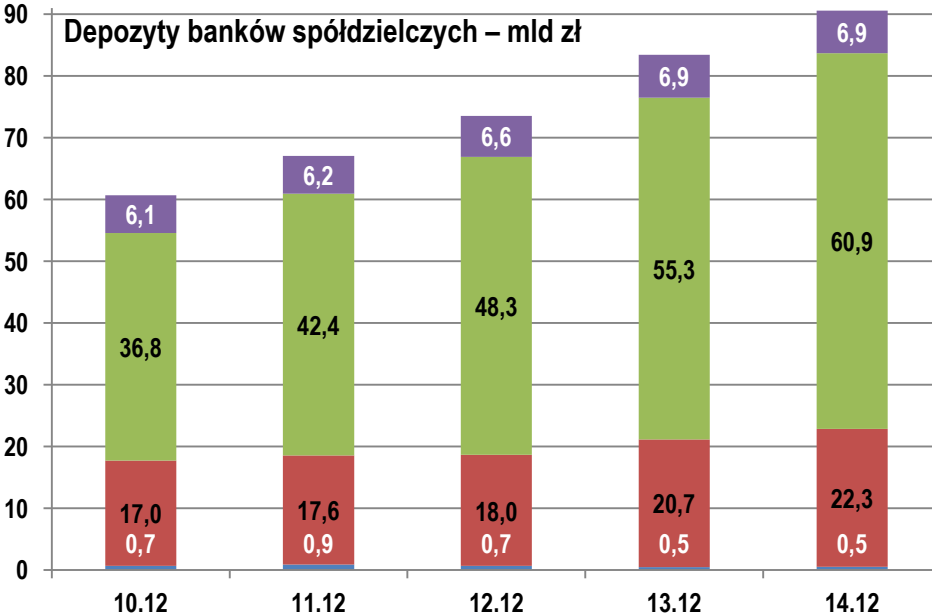
Depozyty banków zrzeszających – mld zł

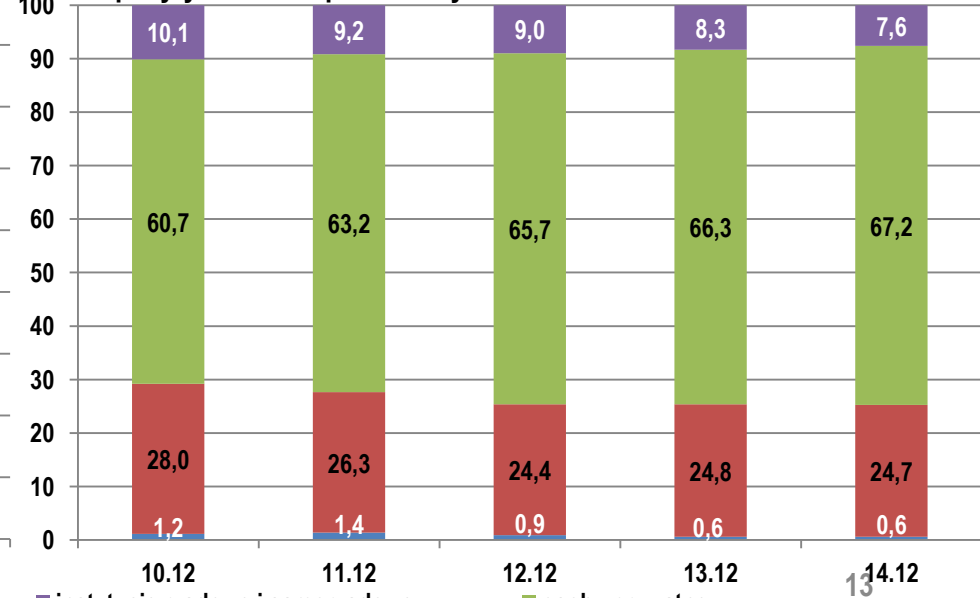
Depozyty banków zrzeszających – struktura w %

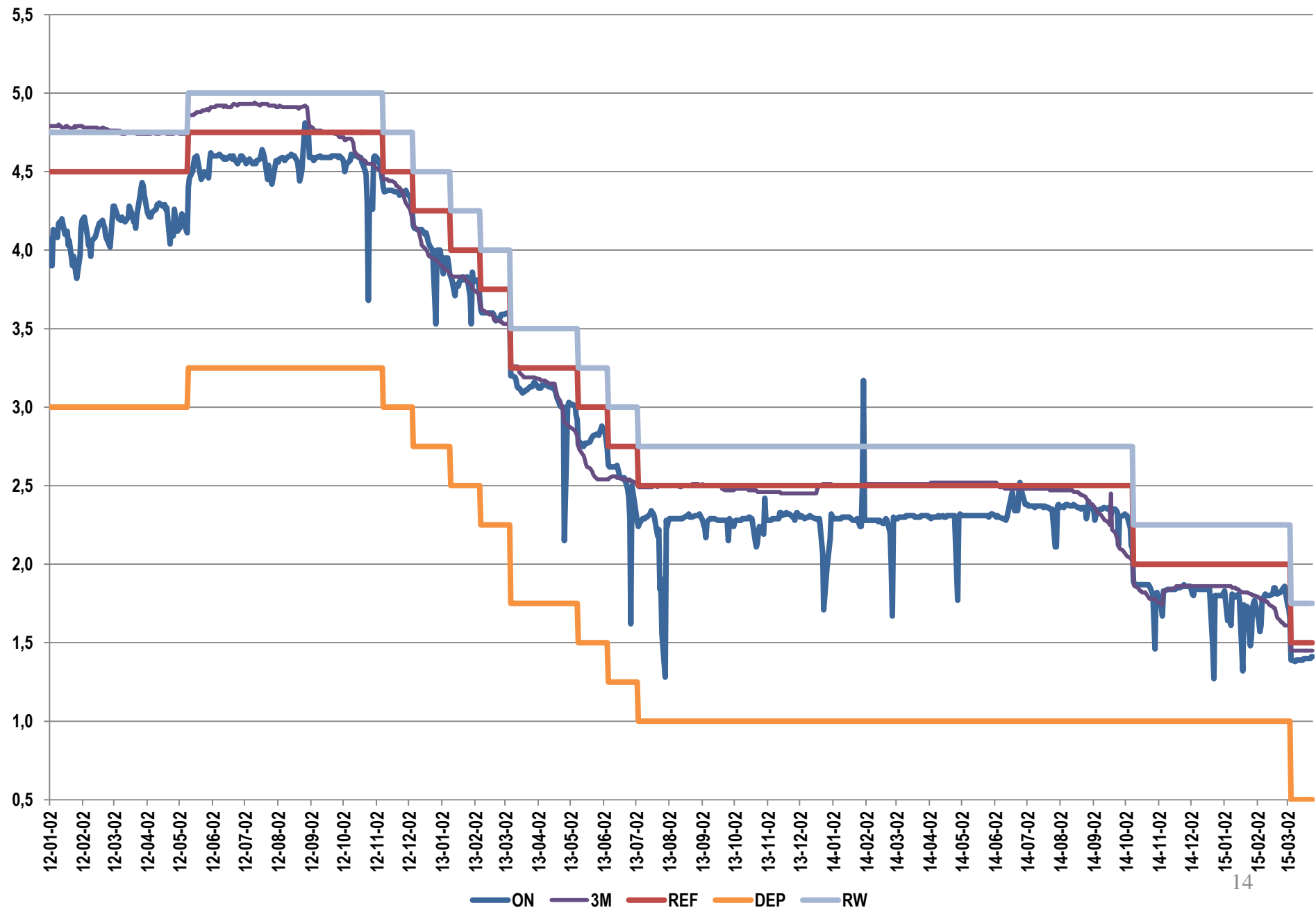

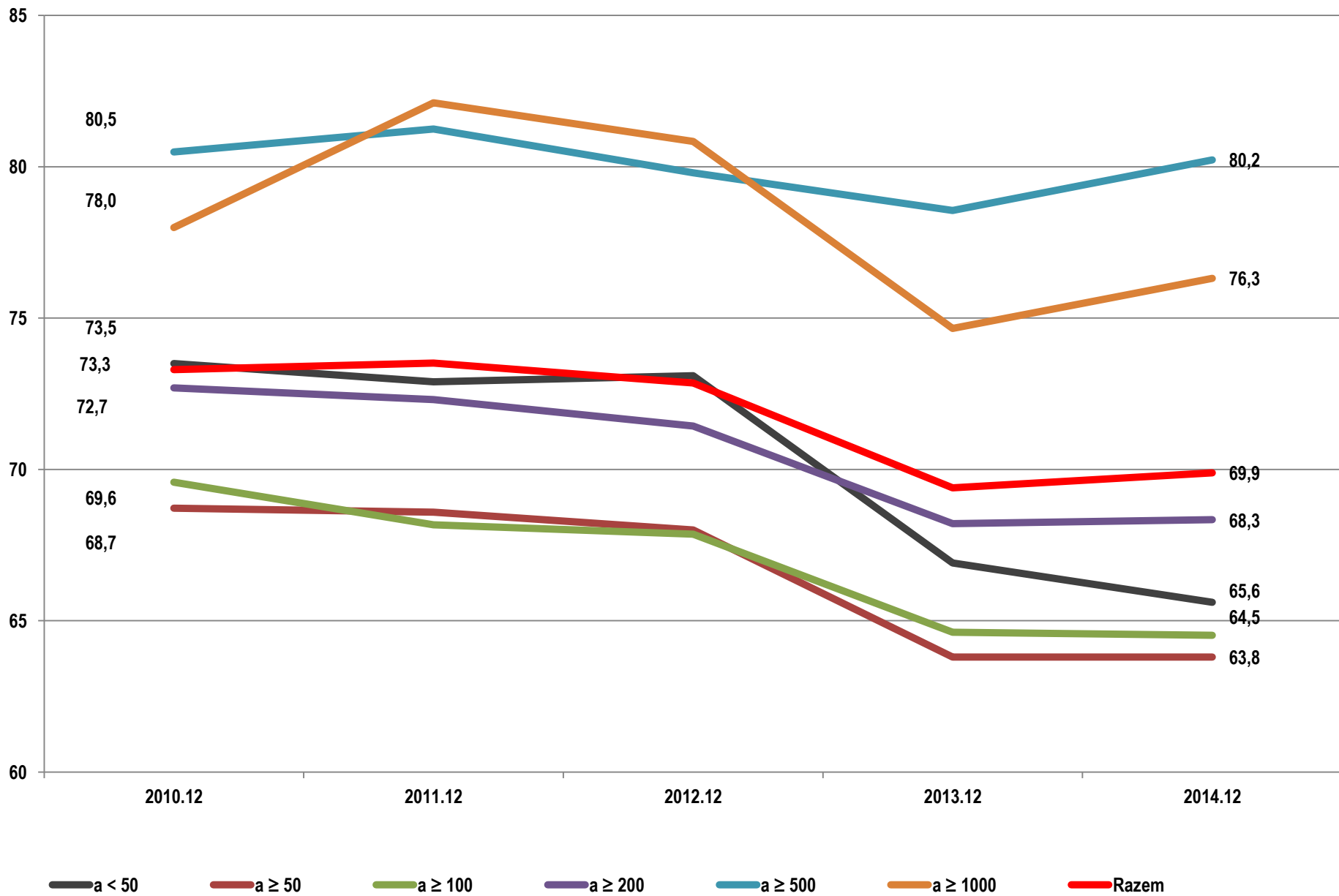
Depozyty banków spółdzielczych – mld zł

Depozyty banków spółdzielczych – struktura w %

	Banki spółdzielcze				Banki zrzeszające			
	2013	2014	2014 minus 2013	2013 = 100	2013	2014	2014 minus 2013	2013 = 100
	mln zł				mln zł			
Przychody odsetkowe	5 201,0	5 017,7	-183,3	96,5	1 370,1	1 129,2	-240,9	82,4
Koszty odsetkowe	2 012,0	1 612,3	-399,7	80,1	943,3	669,9	-273,3	71,0
Wynik odsetkowy	3 189,0	3 405,4	216,4	106,8	426,8	459,3	32,5	107,6
w tym:								
od banków	854,3	605,1	-249,1	70,8	-777,9	-519,4	258,6	66,8
od osób prywatnych	-624,3	-328,6	295,7	52,6	25,3	32,9	7,6	130,1
Wynik pozaodsetkowy	1 048,3	1 082,2	33,8	103,2	150,6	153,9	3,2	102,2
wynik z prowizji	1 016,6	1 026,4	9,9	101,0	92,7	93,4	0,6	100,7
pozostały wynik pozaodsetkowy	31,7	55,7	24,0	175,6	57,9	60,5	2,6	104,5
Wynik działalności bankowej	4 237,3	4 487,6	250,3	105,9	577,5	613,2	35,7	106,2
Pozostałe przychody i koszty	84,0	65,3	-18,7	77,7	13,8	19,4	5,6	140,9
Koszty operacyjne	3 064,6	3 135,7	71,1	102,3	409,3	391,8	-17,5	95,7
w tym: koszty pracy	1 990,7	2 027,2	36,5	101,8	159,6	154,7	-4,9	96,9
Rezerwy	302,9	407,2	104,3	134,4	330,8	317,8	-13,0	96,1
w tym: rezerwy celowe	242,6	316,7	74,1	130,6	328,4	344,2	15,8	104,8
Wynik finansowy brutto	953,9	1 010,0	56,1	105,9	-166,1	-77,0	89,1	46,4
Podatek dochodowy	209,2	235,2	26,0	112,4	-25,8	-1,0	24,9	3,7
Wynik finansowy netto	744,7	774,8	30,1	104,0	-140,2	-76,1	64,2	54,2

Oprocentowanie depozytów banków zrzeszonych w bankach zrzeszających zmniejsza się szybciej niż oprocentowanie depozytów sektora niefinansowego (źródło nadwyżek lokowanych w bankach zrzeszających). Skutkiem jest zmniejszający się wynik odsetkowy od banków w bankach zrzeszonych (spadek o 249,1 mln zł w stosunku do kwartału 2013 r.), ale za to zwiększający się w bankach zrzeszających.

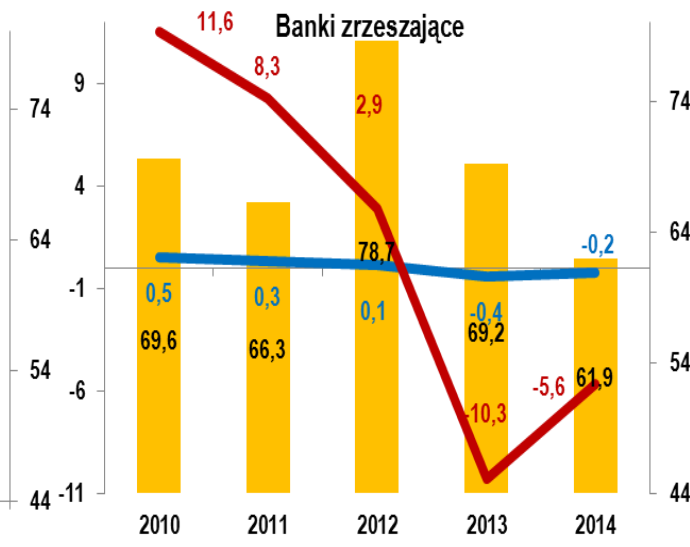
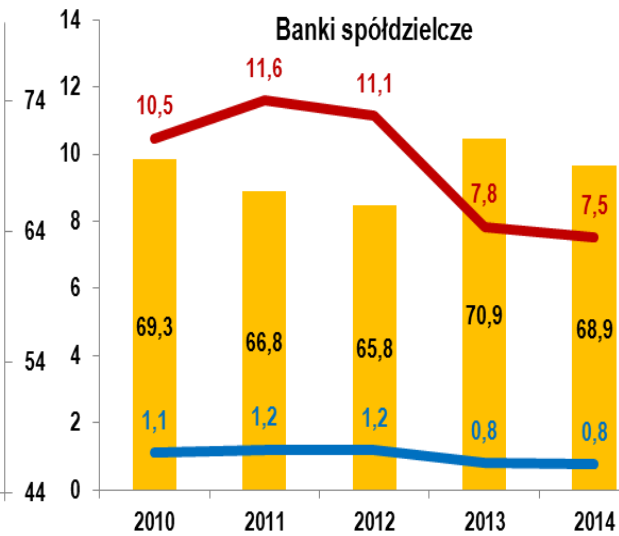
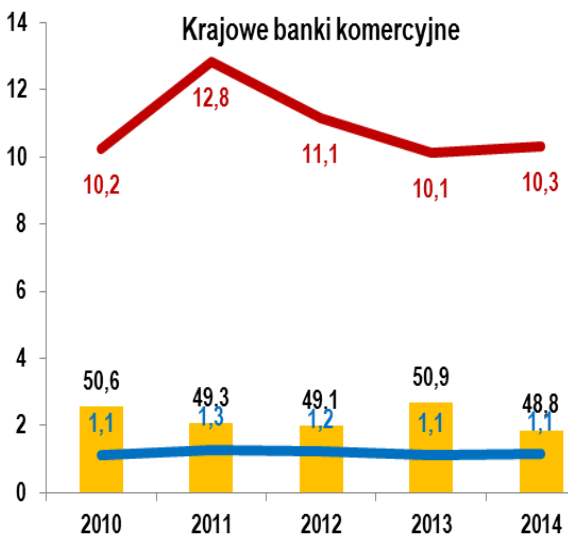
Banki spółdzielcze systematycznie obniżały oprocentowanie depozytów sektora niefinansowego (w tym osób prywatnych). Było to działanie skuteczne: deficyt na operacjach z osobami prywatnymi zmniejszył się w większym stopniu niż dodatni wynik odsetkowy od banków.

Nadwyżki lokowane przez banki spółdzielcze w bankach zrzeszających stanowią ok. 31,0% depozytów sektora niefinansowego w bankach spółdzielczych. Wynika z tego, że wszelkie zmiany oprocentowania depozytów sektora niefinansowego (w tym osób prywatnych) w bankach spółdzielczych oraz depozytów tych ostatnich w bankach zrzeszających istotnie wpływają na wyniki odsetkowe zarówno jednych, jak i drugich.

	Przychody odsetkowe			Koszty odsetkowe			Wynik odsetkowy		
	2013	2014	różnica	2013	2014	różnica	2013	2014	różnica
Razem	5 201,0	5 017,7	-183,3	2 011,9	1 612,2	-399,6	3 189,1	3 405,5	216,3
Sektor finansowy	951,2	753,3	-197,9	66,8	56,0	-10,8	884,4	697,2	-187,1
banki centralne instrumenty dłużne	21,2	79,7	58,5	0,0	0,0	0,0	21,2	79,7	58,5
banki centralne - pozostałe	3,1	8,9	5,8	0,0	0,0	0,0	3,0	8,9	5,8
banki	897,9	637,3	-260,7	43,7	32,1	-11,6	854,3	605,1	-249,1
pozostałe instytucje finansowe	29,0	27,4	-1,6	23,1	23,9	0,8	5,9	3,5	-2,4
Sektor niefinansowy	3 696,2	3 791,4	95,2	1 800,5	1 437,6	-362,9	1 895,8	2 353,8	458,1
przedsiębiorstwa	1 187,0	1 285,8	98,8	131,9	102,7	-29,2	1 055,2	1 183,1	128,0
gospodarstwa domowe	2 475,7	2 472,8	-2,9	1 638,4	1 310,5	-327,9	837,3	1 162,3	325,0
przedsiębiorcy indywidualni	698,0	685,8	-12,3	14,2	11,0	-3,2	683,9	674,8	-9,1
osoby prywatne	976,5	954,5	-22,0	1 600,8	1 283,1	-317,7	-624,3	-328,6	295,7
rolnicy indywidualni	801,1	832,6	31,4	23,4	16,4	-7,0	777,8	816,2	38,4
instytucje niekomercyjne	33,6	32,9	-0,7	30,2	24,5	-5,8	3,3	8,4	5,1
IRIS	553,6	473,0	-80,6	144,6	118,6	-26,0	409,0	354,4	-54,6
instytucje rządowe - instrumenty dłużne	41,7	71,0	29,3	0,0	0,0	0,0	41,7	71,0	29,3
instytucje rządowe - pozostałe	262,2	176,1	-86,2	3,8	3,0	-0,8	258,4	173,1	-85,3
samorządy	249,6	225,9	-23,7	140,7	115,6	-25,2	108,9	110,3	1,4
FUS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

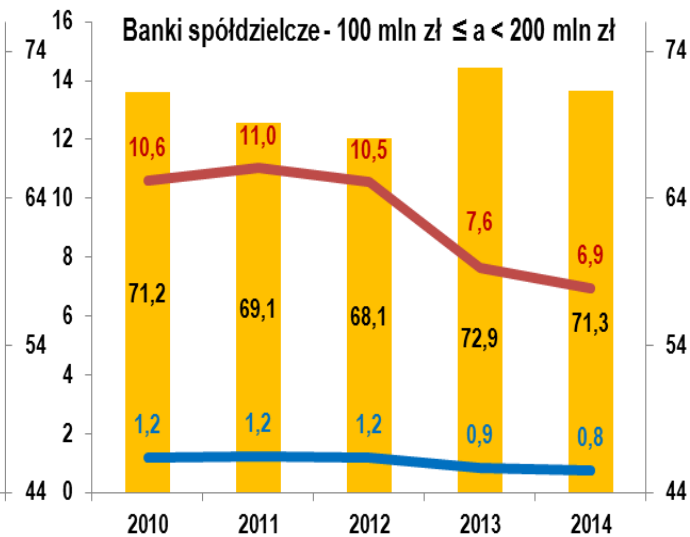
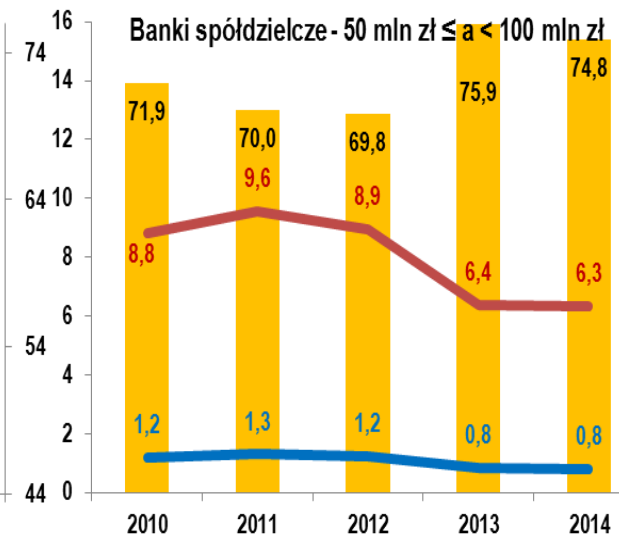
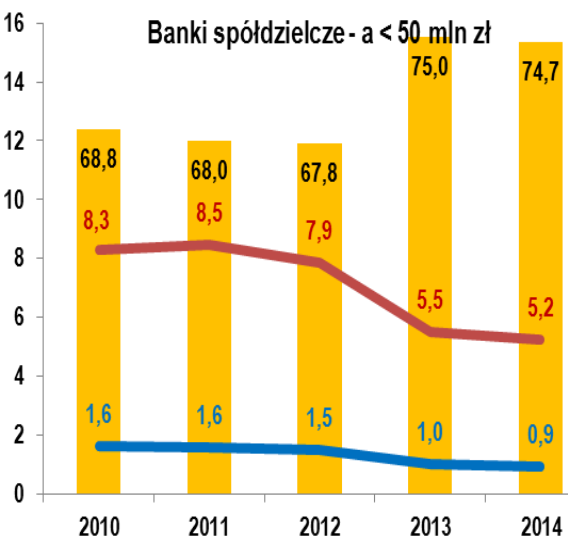
Podstawową przyczyną wzrostu wyniku odsetkowego banków spółdzielczych jest zmniejszenie kosztów odsetek od sektora niefinansowego oraz zwiększenie przychodów odsetkowych od tego sektora.

— C/I (%) — ROA (%) — ROE (%)

— C/I (%) — ROA (%) — ROE (%)

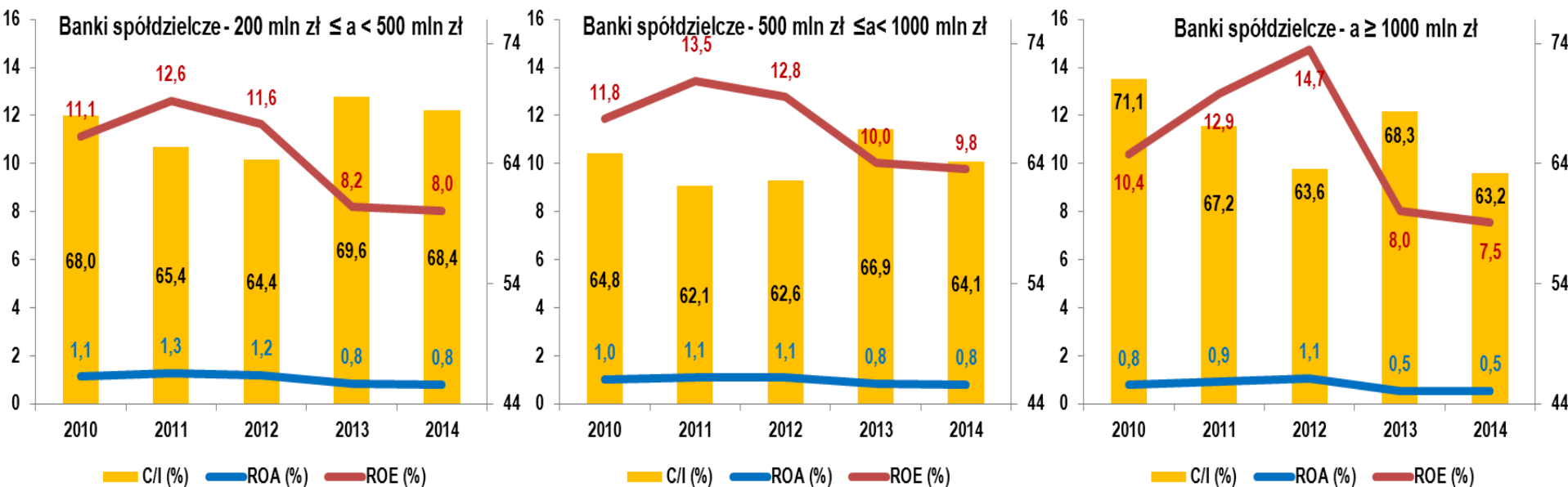
— C/I (%) — ROA (%) — ROE (%)

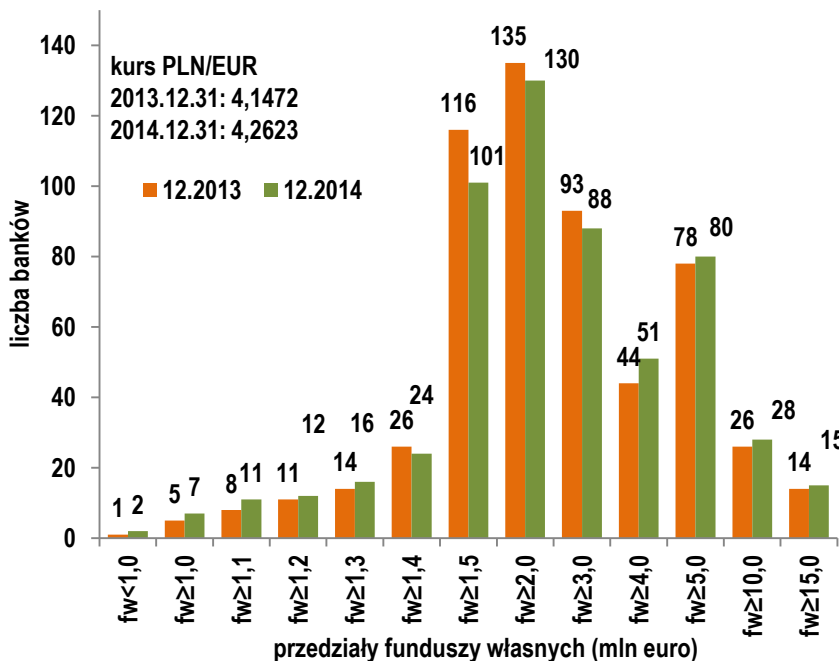
— C/I (%) — ROA (%) — ROE (%)

— C/I (%) — ROA (%) — ROE (%)

— C/I (%) — ROA (%) — ROE (%)

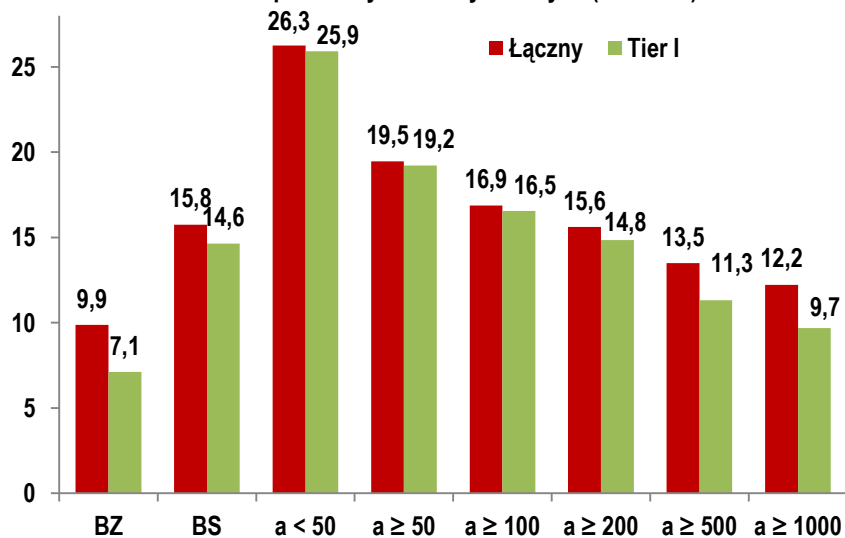
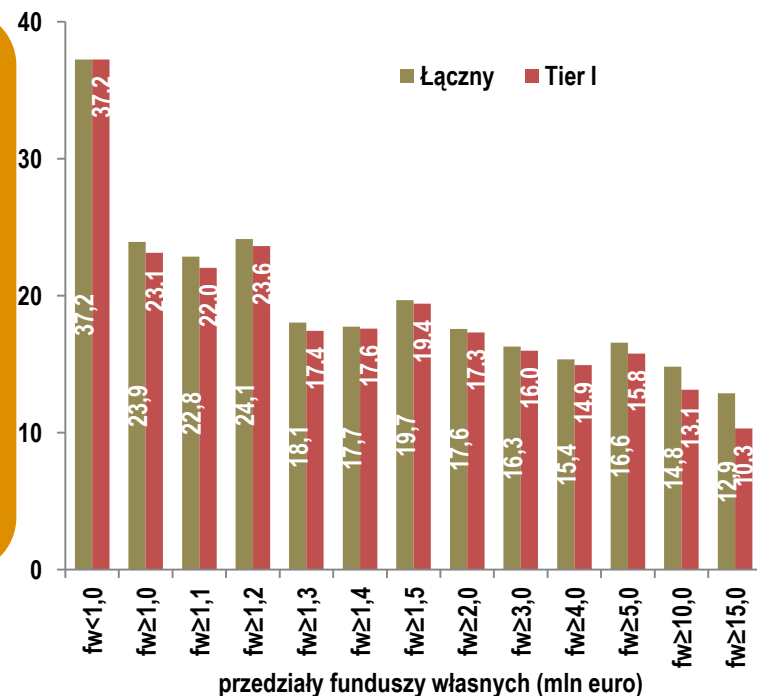
Rozkład liczby banków wg funduszy własnych

Fundusze własne banków spółdzielczych wzrosły o 6,0% (do 10,3 mld zł) w stosunku do grudnia 2013 r. Wyrażone w euro wzrosły o 3,2% (do 2,4 mld euro).

Fundusze własne banków zrzeszających się o 2,3% (do 1,5 mld zł) wyrażone w euro o 4,9% (do 341 mln euro).

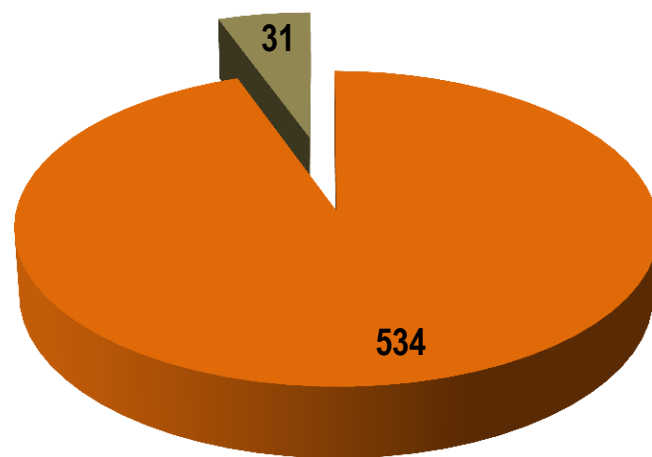
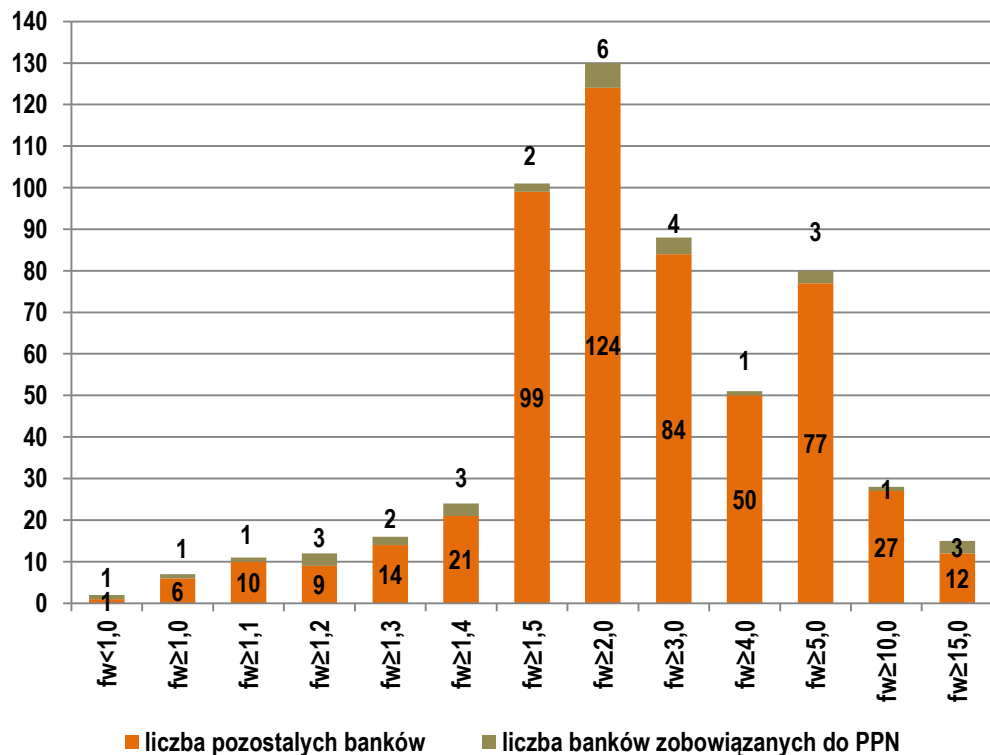
Współczynniki kapitałowe banków spółdzielczych wg funduszy własnych (%)

Głównym powodem dużego przyrostu współczynnika wypłacalności w stosunku do grudnia 2013 r. (z 14,3% do 15,8% we wrześniu 2014 r.) było zastosowanie przez banki tzw. współczynnika wsparcia dla ekspozycji wobec MŚP.

Brak tego współczynnika powodowałby, że łączny współczynnik kapitałowy wyniósłby 14,3%, a nie 15,8%.

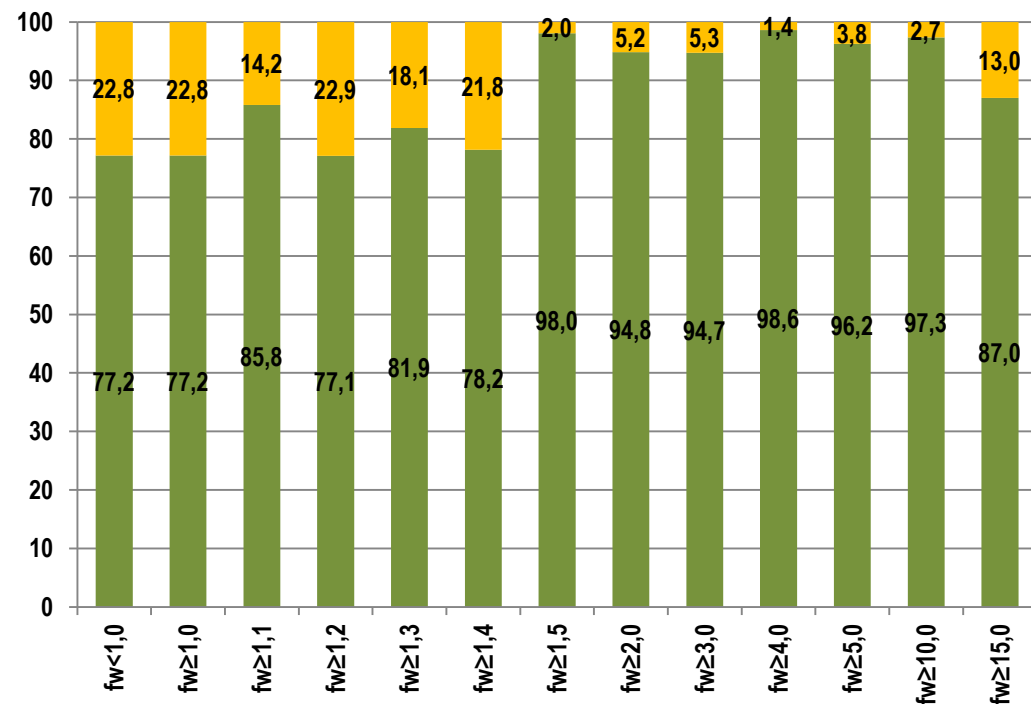
Liczba banków zobowiązanych do wykonania PPN

liczba pozostałych banków   liczba banków zobowiązanych do PPN

Banki spółdzielcze zobowiązane do wykonania programu postępowania naprawczego – według funduszy własnych (mln euro) oraz ogółem – 31.12.2014 r.

Udział depozytów gospodarstw domowych w bankach zobowiązanych do wykonania PPN w depozytach gospodarstw domowych banków spółdzielczych (%)

■ depozyty gospodarstw domowych w bankach zobowiązanych do PPN (%)

■ depozyty gospodarstw domowych w pozostałych bankach (%)

■ depozyty gospodarstw domowych w pozostałych bankach (%)

■ depozyty gospodarstw domowych w bankach zobowiązanych do PPN (%)

